

Křest etiopského dvořana

Převod materiálu

Ludmila Míchalová Mikšíková

Pořadí v lekci

52

Téma

- Významy křtu a jak křest probíhá.
- Křest — přiznání se ke Kristu, křest jako započatá cesta víry.

Cíle

- Pro mladší děti: Děti si uvědomí význam a symboliku vody a z ní pak odvodí význam křtu. Připomenou si křest, jeho slavení a uvědomí si, co pro ně znamená. Křest jako dar nového života, děti přijdou na to, co to znamená a jak se o nový darovaný život starat.
- Pro starší děti: Opět můžeme zařít symbolikou vody a jejími významy a z ní pak odvodit význam křtu. Od něj můžeme navázat a dovést děti k tomu, aby si uvědomily význam vlastního křtu. Můžou si uvědomit, že ve křtu se odevzdávám a důvěřuji Božímu vedení, Boží cestě, která je zde pro každého. Každý má však jinou cestu, děti si vyzkouší, že jsou různé cesty, ale jeden společný cíl. Navedeme je k toleranci a pomoci i v naší jinakosti. Vysvětlíme, že křest je jako započatá cesta s Kristem, ze které se radujeme a společně po ní šlapeme a zveme k ní i ostatní.

Pro učitele

Poznámky k příběhu

- *Filip jáhen*: Filip byl jeden ze sedmi jáhnů. Jáhenem byla svěřená služba „u stolu“ při společném slavení VP, měli zajišťovat spravedlivé dělení při stolování, aby se dostalo i na chudé a potřebné (vdovy a sirotky). Další známý jáhen je například Štěpán, který zemřel jako první mučedník. V prvním církvi byla jáhenská služba zřízena proto, že církve se rychle rozrůstala a samotní apoštolové již nedokázali zastat všechnu práci, potřebovali pomocníky. Úinnost jáhnů nebyla omezená jen na službu u stolu, z příběhu vyplývá, že i oni se věnovali misijní úinnosti a tomu, co bylo právě zapotřebí. Filip je na cestě, nebo lépe řečeno na útěku, utíká před pronásledováním křesťanů v Jeruzalémě, toto pronásledování organizuje Šavel (později Pavel).
- *Etiopský dvořan*: Dvořan nebo doslova kleštnec (eunuch). Byl správcem královské pokladny, byl velmi bohatý a vážený, přesto z pohledu pravověrného žida stál na okraji, kleštníci neměli přístup do chrámu, nemohli se podílet na chrámové bohoslužbě. Mělo by nás zarazit, že právě kvůli němu byl Filip poslán z úspěšné misie v Samárii do pustiny. Poukáz na to, že při misii nejde o množství, ale o konkrétního člověka. Ježíšova zvěst může zasáhnout každého, i toho, kdo stojí na okraji, kým pohrdáme. Pro Filipovy současníky je to jasný signál o misii i mezi pohany, nejen mezi židokřesťany. Etiopský dvořan byl prvním pokřtěným pohanem.
- *Anděl Páně*: Anděl vystupuje jako posel, přináší poselství, aby se Filip vydal na jih, na cestu z Jeruzaléma do Gázy. Pro Filipa to mohlo být nepochopitelné, proč má opustit Samariu, místo kde se mu daří šířit Ježíšovo evangelium, na opuštěné místo u cesty. Je to věc, která by jej nejspíš samotného nenapadla, proto zasahuje anděl.
- *Řetba Písma*: Dvořan si po cestě řetě oddíl z Písma, konkrétně Iz 53,7–8. Předčítá si nahlas, jak bylo v té době zvykem. Text, který řetě, ho nějak zaujal, nerozumí mu však, a právě nyní zasahuje Filip. Dvořan

an vykonal pou? do Jeruzaléma, znamená to, že má určité předporozumění, že hledá a touží najít smysl slov, které te. Filip se nejdříve ptá konkrétně: „Rozumíš tomu, co těš?“ Dvořana text z Izajášova proroctví nějak oslovil, ale nerozumí mu, bez kontextu a dalšího výkladu v rámci určitého společenství je text nesrozumitelný. Toho se Filip chytá a vykládá postavu beránka z Izajášova proroctví jako Ježíše Krista. Je to postava trpícího služebníka, který má jasný christologický odkaz. Na základě etby Filip zvstuje Kristovo evangelium, jeho obě. Beránek je zde jako ten, který na sebe bere všechny hříchy lidí, jako ten který skrze svou obě nabízí lidstvu záchranu. Filip mluví i o křtu, protože když se přiblíží k vodě, dvořan požádá o křest.

- **Křest:** Na Filipův výklad odpovídá dvořan žádostí o křest, znamená to, že dvořan pochopil a přijal, co mu Filip zvstoval. Jeho žádost je vlastně odpověď jeho víry a taky touha s tím něco dělat. Dvořan nám ukazuje, jak může vypadat cesta víry, nejdříve se člověk ptá, hledá odpovědi na své otázky, hledá další a hlubší smysl ve svém životě a přichází na to, že tento smysl mu poskytuje víra. Po hledání přichází odpovědi, oslovení v jeho konkrétní lidské situaci, oslovení, že Kristus v přiběh a nabídka je tu i pro něj. Přijetí Kristovy nabídky dvořan zpevňuje křtem.

Prvotní církev si vybrala pro tento úkon právě vodu, která velmi dobře symbolizuje dny, které křest přináší. Navazuje tak i na praxi Jana Křtitele. Ponořením se do vody člověk ze sebe smývá všechny hříchy, všechnu špínu, kterou během života nabral, odkládá tak starého člověka (Adama). Smývá ze sebe i prvotní hřích, dobré si uvědomit právě při křtu malých dětí. Všechno staré je utopeno a může tak vzniknout nový život, nový život s Kristem, také voda je převodcem života. Poté, co je člověk z vody vytažen, je oděn bílým rouchem. Je to bílé roucho novokřtěnců, které symbolizuje jejich čistotu i víru, že křtem na sebe oblékli Krista. Takto byl praktikován křest v prvotní církvi. V našem oddíle se taky dochovalo křestní vyznání, v ekumenickém překladu je pod zárou, protože převodní text toto vyznání nejspíš neobsahoval, ale v prvotní církvi se stalo toto vyznání křestní liturgií, což se nám pak objeví v pozdějších rukopisech. V českých překladech například v bibli Kralické.

Dvořan vyjádřil svou touhu po křtu, pochopil a přijal, že Kristus přijímá každého, i když má nějaký handicap, i když může stát v očích ostatních na okraji. Kristus neklade podmínky. Dvořan jde po křtu dál svou cestou, ale jeho nitro se naplnilo radostí.

K tématu období

Období se vnuje vzniku církve, důraz na to, co je v církvi důležité. Tento oddíl ukazuje konkrétní cestu evangelia k člověku, téma cesty víry.

Úskalí

Obraz Krista jako beránka a jeho oběti, Krista jako trpícího služebníka, které se objevuje právě u Izajáše v textu, který si dvořan četl, je těžké a obtížné teologické téma. Není zapotřebí jej v tomto příběhu dále rozvádět, pouze dát do souvislosti, že beránek, je zde myšlen Ježíš Kristus. Hlavním tématem je křest.

Je dobré myslet při výkladu na děti, které nejsou pokřtěné, nebo které se ještě se křtem v kostele nesetkaly, pro ně by bylo vhodné užpořádkovat výklad hodný názorný a právě vycházet ze symbolu vody, který všichni znají.

Symbol vody je velmi názorný a děti jej dobře znají, není ale třeba zabíhat a zbytečně rozebírat významy vody, které se nám k významu křtu nehodí, například voda a její ničící síla jako živlu v potopě, při záplavách. Naopak zdůraznit a rozvinout její významy, které se nám do výkladu hodí.

Vyzdvihnout fakt, že Filipovi je do cesty postaven právě etiopský dvořan, kleštnec, někdo vřel komu můžeme mít předsudky. Důležité však je, že Ježíš veškeré předsudky odkládá a přijímá úplně každého. Vymyslet s dětmi, kdo to v našem případě může být

Odkazy

Šormová, Eva — Šorm, Zdar: *Amen — k'est etiopského dvo?ana*. Dostupné z <http://goo.gl/qDM7sH>.

V?elná, Radmila: *Na cest? do Gazy*. <http://goo.gl/x6AGFH>.

Šorm, Zden?k: *K'est etiopského dvo?ana*. <http://goo.gl/BRCj4x>.

Šorm, Zden?k: *Na cest? do Gazy*. <http://goo.gl/nHQsJW>.

K'est (soubor text? z Bratrstva 8/2001). <http://goo.gl/emL86Z>.

Pro d?ti

Pro p?edškolní d?ti

D?tem p?iblížíme nejdíve symbol vody. Nalijeme do mísy vodu a zeptáme se, k ?emu všemu je voda dobrá. D?ti si namoží prsty a vodu mohou zakusit na vlastních rukou. V rozhovoru je dovedeme k tomu, že voda je dobrá k umývání, k pití, voda dává život, vodu pot?ebuje ?lov?k, aby nem?l žíze?, ale i zví?ata a rostliny, vodu používáme doma k mytí nádobí, k praní...

Dále se ptáme, pro? se voda užívá ke k?tu? K tomu m?žeme ukázat obrázky r?zných k?t? (pono?ením, politím, pokropením), ukážeme k'estní ná?iní. Zd?razníme p?edevším funkci vody, která myje, umývá všechny ne?istoty a vodu, která dává život, ve k?tu nový život s Kristem.

Spole?n? s d?tmi ukážeme a p?edvedeme, jak probíhal k'est v prvotní církvi, kdy byl celý ?lov?k t?ikrát pono?en do vody a pak vytažen a od?n do bílého roucha. P?ipravíme si bílou plachtu nebo kus bílého plátna a práv? pok?t?ného (novok?t?nce) do n?j zabalíme. Zeptáme se: Pro? to bylo práv? bílé roucho?

O jednom k?tu nám vypráví i Skutky apoštolské, p?evyprávíme p?íb?h a k tomu ukážeme obrázky jednotlivých scén. Lze použít pracovní listy *K'est etiopského dvo?ana* (viz Odkazy).

Nakonec dáme každému dít?ti dárek, zabalené semínko. D?ti si jej rozbalí a budou se nejspíš divit, pro? dostaly semínko. Vysv?tlíme, že i ve k?tu ?lov?k dostává nový život, život s Bohem. Je to ale dar, který bychom m?li dále rozvinout a starat se o n?j, stejn? jako je nutné se postarat o semínko, aby nám vyrostlo a vykvetlo nebo neslo své plody. Pokud k tomu budeme mít prostor, tak m?žeme spole?n? semínka zasadit, bu? každý do svého kv?tiná?e, nebo nap?íklad venku na zahradu, kde to jde. Je ale zapot?ebí, aby se každý o své semínko staral, zaléval jej. Stejn? tak se staráme i o vztahy s ostatními lidmi, stejn? tak bychom se m?li starat i o náš vztah s Bohem. Jako semínka m?žeme nap?íklad použít: semínka afrikán?, ty rychle vyrostou a vykvetou nebo n?jaké zeleniny, nap?. hrášek, ?edkvi?ky, donesou své plody, pokud chceme rychlý efekt, použijte semínka ?e?ichy, ty vyrostou do týdne.

Pom?cky: nádoba s vodou nap?. mísa, k'estní ná?iní, obrázky k?tu (pono?ením, politím, pokropením), bílá plachta, obrázky k vypráv?ní o etiopském dvo?anovi, semínka zabalená v ubrousku, pop?. pro každé dít? jeden malý kv?tiná? s hlínou.

Pro mladší d?ti

Jako motivaci použijme výše zmín?né aktivity: p?edstavení vody a hledání souvislosti, pro? se práv? voda používá ke k?tu.

Vyprávějí o křtu, navázání na to, zda dříve křest zažily a jak probíhal, předvedení křtu různými způsoby popř. ukázat na obrázku, seznámit dříve s křestním nářadím. Začít rozhovor, jak dříve sami křtu rozumí, jak jej prožily, k čemu je dobrý. Na začátek se snažíme pouze navázat na zkušenost dříve se křtem, nemusíme zatím podrobně křest vysvětlovat.

Převyprávění příběhu

Jednomu muži, jménem Filip, se zjevil anděl a řekl mu, aby se vydal na cestu, která vede z Jeruzaléma do Gázy. Filip byl v první církvi jáhmem. A jáhnové měli za úkol spravedlivé dělení jídla a darů například pro společné hostiny. Možná se divíte, jak to, že se Filipovi zjevil anděl. Filipa samotného by to asi nenapadlo, a tak mu Pán Bůh pomohl a skrze anděla poradil, co má dělat, jaký je jeho úkol.

Filip řekl na odlehlé cestě a vlastně ani nevěděl, na co má jít na koho tu má čekat, přesto andělův příkaz poslechl a důvěřoval Bohu, že jeho čekání má smysl. A tu kolem jel vznešený muž, byl to dvořan etiopské královny, spravoval její pokladnu. Filip by si jej normálně ani nevšiml, natož tak, aby se s ním bavil. Dvořan byl totiž pohan a k tomu ještě eunuch. Filip však zbystřil, když uslyšel, že si dvořan čte z Bible proroka Izajáše, v té době se totiž četlo jen nahlas. Dvořan sám se zajímal o víru v Hospodina, v Jeruzalémě se zúčastnil židovských svátků. A tak Filip, protože už pochopil, že to je jeho úkol, pozdravil a zeptal se toho dvořana: „Jestlipak rozumíš tomu, co čteš?“

„Jak bych tomu mohl rozumět,“ řekl ten dvořan. „Jak bych mohl rozumět, když mi to nikdo nevyloží. Jen poslouchej: jako ovce vedená na porážku, jako beránek němý, když ho stíhají, ani on neotevře ústa. Koupil jsem si ten svitek, že prý je to kniha vašeho velkého proroka, ale spíš mi to připadá jako nějaká píručka pro chovatele ovcí. Mohl bys mi to, prosím tě, nějak vysvětlit?“

A tak si k němu Filip přisedl do vozu a jeli dál. Filip cestou povídal. Začal od toho beránka, co neotevře ústa, a došel až k Ježíši, který se stal takovým trpícím služebníkem, jak o něm píše Izajáš, a nakonec byl zabit jako velikonoční beránek a taky neprotestoval a nebránil se, když ho vedli na kříž. A asi mu toho vyprávěl ještě víc — o tom, jak byl Ježíš vzkrísen a jak se ukázal učedníkům a taky o tom, že ti, kdo uvěří, že ten Vzkrísený Ježíš je Pánem celého světa, se dají pokřtít v jeho jméno a stanou se jeho učedníky. A že tenhle Pán nedělá rozdíly mezi lidmi. Že vždycky zval ke svému stolu i ty, kterými ostatní pohrdali.

A jak tak vyprávěl, dvořan tomu rozuměl čím dál víc. Tomu, že tenhle Ježíš má zájem opravdu o každého. I o něho, který je pro Židy pohan a pro bílé Židoch a pro ty zdravé eunuch, co nemůže mít děti ani vstoupit do chrámu. Takovému Pánu by chtěl patřit. A protože právě jeli kolem nějaké řeky, přerušil Filipovo vyprávění a vyhrkl: „Tady je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?“

Filipa to překvapilo. Nebylo obvyklé, aby se dávali křtít pohané. Co on pamatoval, vždycky to zatím bylo tak, že křtívali evangelium Židy... A vlastně taky Samařany — v Samařii byl právě on, Filip, zrovna nedávno. Zamyslel se a řekl: „Nic tomu nebrání. U nás ve sboru to bývá vždycky tak, že se toho, kdo chce být pokřtěn, zeptáme, jestli věří v Ježíše Krista celým svým srdcem.“ „Věřím,“ řekl dvořan, „že Ježíš Kristus je Syn Boží.“

A tak vystoupili z vozu a oba vešli do vody. Tam Filip toho dvořana pokřtil. Ponořil ho do vody a opět vytáhl, ponoření symbolizovalo smytí všech špatností a špíny nejen na těle, ale i uvnitř. Dvořan tak mohl začít úplně nově, jít po cestě, na které už nebude sám, na které ho doprovází sám Pán Ježíš, v jehož jméno byl pokřtěn.

Ten dvořan pak nastoupil zpátky do vozu a měl takovou radost, že si ani nevšiml, že se Filip někde ztratil. Čekaly ho zase jiné úkoly, další místa, kam měl jít křtít evangelium. Ten dvořan pokračoval svou cestou, ale něco důležitého se ztratilo. Měl radost, jakou předtím neznal. Radost z toho, že to, co se v Bibli píše, platí i pro něj.

Je to tak, že když ?lov?k Bibli ?te a taky dobře poslouchá, o co v ní jde, m?že porozum?t n?emu moc d? ležitému. N?emu, z ?eho m?že mít opravdovou radost, když je t?eba smutný. Protože se m?že dozv?d?t práv ? to, že Ježíš Kristus p?išel pro všechny bez rozdílu. Pro tebe i pro m?, pro židy i pro pohany, pro muže i pro ženy, pro ?ernochoy i pro b?lochy, pro zdravé i pro postižené. A když máme z n?eho radost, chceme se o to pod?lit i s ostatními. Proto i my dnes zveme ostatní do spole?enství mezi k?es?any a máme radost, když se lidé nechávají k?tít.

Tím, že to slyšel tenhle etiopský dvo?an, za?ala cesta, na které se evangelium dostávalo k pohan?m — k t?m, kte?í p?edtím neslyšeli nic o Hospodinu, Bohu Izraele, ani o Ježíši. Tak se dostalo i k Teofilovi a dál až k nám. Všude tam, kde se ?te a vykládá Bible, se tak m?žou zprávu o Ježíši Kristu dozv?d?t další, kterým ud?lá radost.

Na záv?r m?žeme op?t rozdat zabalená semínka a spole?n? je zasadit a p?itom se bavit o tom, co znamená nový život p?i k?tu? Zda je n?co, o co se rádi d?líme? Z ?eho se vlastn? radujeme? Jak se o nový život máme starat? Nový život je jako semínko, ale aby vyrostlo a mohli jsme z n?j mít užitek a radost, musíme se o n?j starat. Máte n?jaké konkrétní návrhy?

Pro starší d?ti

I s touto skupinou m?žeme za?ít téma k?tu p?edstavením vody a jejího použití p?i k?tu.

Pro motivaci a navedení na téma zahrajeme hru, ve které si d?ti zažijí, jaké to je d?v?ovat a odevzdat se. Hra by m?la p?iblížit, že i ve k?tu se odevzdáváme do Božích rukou, že i ve k?tu jsme vyšli na cestu, kde d?v?ujeme Božímu vedení. Vybereme dobrovolníka a na n?m ukážeme, co si d?ti zkusí mezi sebou pozd?ji. ?ekneme dobrovolníkovi, aby si stoupl a celé t?lo zpevnil jako prkno, my stojíme kousek za ním za jeho zády a vyzveme jej, aby se naklonil dozadu a nebál se spadnout, nad zemí jej pak chytíme. D?ti si to pak m?žou vyzkoušet i ve dvojicích, ale tak, aby nevznikly nevyrovnané dvojice, aby n?jaké dít? neupadlo. Uvidíme r?zné reakce d?tí, bázlivé, nebojácné, pomalé i zbrklé, zd?razníme, že aby se hra povedla, musíme si navzájem d?v?ovat. Navážeme na to rozhovorem, ptáme se d?tí na pocity, které p?i h?e zažily, a pokusíme se je p?irovnat k pocit?m, které m?žeme zažívat i ve ví?e v Boha. Zd?razníme, že ve h?e jsme se u?ili odevzdat druhému ?lov?ku, ale odevzdat se Bohu a jeho vedení, m?že být mnohem t?žší, p?esto už mnozí p?ed námi jsou sv?dky toho, že se to vyplatí, a že na cest? zapo?at? s Bohem nás ?ekají mnohá dobrodružství, že je to život opravdový, ve kterém se všichni m?žeme cítit dobře a radostn?.

Etiopský dvo?an ?etl Izajáše, ale nerozum?l mu, rozum?l sice jednotlivým slov?m, ale neznal jejich význam. Aby d?ti pochopily, jaké to je ?íst text, ale nerozum?t mu, m?žeme si pro n? p?ipravit r?zné ukázky text?, od básní až po noviny, ale d?ležit? je, pokažd? p?e?íst jen kousek vytržený z kontextu. D?ti hádají, co to je za text, co znamená. Navážeme na to diskusí o tom, jak t?žké je rozum?t textu bez jeho kontextu, bez zasazení v konkrétní dob? a situaci. I jak m?že být nebezpečné a matoucí ur?ité texty a v?ci ?íkat bez kontextu.

Hra ukazující d?tem, že zapo?atá cesta ve k?tu je pro každého jiná, ale p?esto mají všichni spole?ný cíl. Je to hra pro starší d?ti, které um?jí ?íst a orientovat se na map?. D?ti rozd?líme do dvojic, d?ti ve dvojici si sednou tak, aby byly k sob? zády. Každé dít? dostane mapu s vyzna?eným startem, ale jen jeden ve dvojici i vyzna?eným cílem, vzájemn? si ale mapy nesmí ukazovat. Pak vyhlásíme za?átek hry, úkolem je druhému popsat cestu tak, aby došel do cíle co nejd?íve. Vtip celé hry je v tom, že dvojice b?hem hry nebo až poté zjistí, že každý m?l jinou mapu, p?esto by bylo dobré, aby na obou mapách byl cíl stejný, jeden stejný bod, aby i tak m?ly d?ti šanci do cíle dojít, navrhuji nap?íklad kostel nebo n?jaký pramen ?i rybník (hodící se k symbolice k?tu). Navážeme na to diskusí, jaké to je, když jdeme jinou cestou než ten druhý, když jsme jiní než druzí, p?esto nám ale jde o spole?ný cíl. Diskuze o respektování jinakosti druhých lidí, o tom, jak druhým lidem na jejich cest? pomoci a podpo?it je. Dop?edu nachystáme mapy, nap?. okopírujeme z autoatlasu a vyzna?íme na nich dvakrát start a jednou cíl.

Pomůcky: viz výše; pro hru na etiopského dvořana ukázky různých textů, čím pestřejší, tím lepší; pro hru o ržnosti cest: různé okopírované mapy např. z autoatlasu

Přesah

Pokud se někdo ve sboru chystá na křest, vyrobíme mu společně tzv. křestní krabici, kterou pak při slavení předáme jako dar. Použijeme menší krabici, kterou děti můžou vymalovat, různě nazdobit nebo na ní nalepit obrázky, fotky, záleží na vkusu a fantazii. Dvojnásob pak dáme lístečky s přáními či vzkazy od dětí, ale i od ostatních členů sboru.

Pomůcky: menší krabice, obrázky, fotky, barevné papíry, lepidla, nůžky, barvy, pastelky a papírky na vzkazy

Liturgie

Písně

Svítá: 119 — *Jedno jsme v duchu svatém*; 37 — *Ještě dej*; 44 — *Dej mi, Pane, víru*; 23 — *Bůh je záštita má*; 239 — *Připravujte cestu*

Evangelický zpěvník: 648 — *Kristus je má síla*

Haleluja Amen: 118 — *Jďte po všem světě* (BTS 86)

Biblický text k zapamatování

Jďte ke všem národům a získávejte mi učedníky, kteří je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého. (Mt 28,19)

Modlitba

Děkujeme ti, Pane Bože, za vodu. Ve vodě se můžeme umýt, voda očišťuje, ale i umožňuje život. Díky vodě nemáme žízeň. Keď si vody vážíme a chráníme ji. Děkujeme ti, Bože, za vodu, kterou používáme při křtu. Děkujeme ti za radost, kterou si díky křtu uvědomujeme, když ji předáváme dál. Ve křtu jsi nás pozval na společnou cestu s tebou, tak nás prosím ve. Amen.

Cílová skupina

[Školní](#)

[Předškolní](#)

Katechetické cykly

[Církevní rok](#)

Biblický odkaz (kat)

[Skutky 8,26–40](#)

[Matouš 3,1–17](#)

[Matouš 28,19–20](#)

[Exodus 14,15–31](#)